

Landstingsstyrelsen

Yttrande över promemorian Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32)

Föredragande landstingsråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Stockholms läns landsting att yttra sig över promemorian Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32).

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Justitiedepartementet över promemorian Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32) i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande med komplettering av landstingsrådsberedningens motivering.

att omedelbart justera beslutet.

Landstingsrådsberedningens motivering

Utredningen föreslår att minst fyrtio procent av styrelseledamöterna i aktiebolag ska vara av vardera kön. Detta för att påskynda processen att uppnå en jämnare könsfördelning. Formellt föreslås att detta regleras genom en ändring i aktiebolagslagen. Långsiktigt är målsättningen en helt jämn könsfördelning. Även bolag i vilka staten äger samtliga aktier föreslås omfattas av regeln. Frågan om lagreglering av könsfördelning i kommunala bolag föreslås utredas i särskild ordning.

Det är viktigt att eftersträva en jämn könsfördelning i bolagsstyrelser. Att olika kompetenser och perspektiv tas tillvara är till nytta för ett bolags verksamhet. Få beslut blir bättre att fattas i ensartade miljöer. Det behövs ett aktivt jämställhetsarbete för att uppnå en jämnare könsfördelning. De senaste tre åren har utvecklingen inom området pekat åt rätt håll.

SKRIVELSE
2016-11-09

LS 2016-1131

Exempelvis har andelen kvinnor i börsbolagens styrelser ökat från 23 till 32 procent sedan år 2013. För att nå längre behövs ett mer aktivt rekryteringsarbete där bolagsstyrelser utses efter kompetens med en jämn könsfördelning som en viktig parameter. En så jämn balans som möjligt mellan kvinnor och män ska eftersträvas. Då går det att få fram dugliga kandidater av båda könen utan lagreglerad kvotering.

Det är viktigt att det bedrivs ett aktivt arbete för att förbättra jämställdheten i bolagsstyrelser i näringslivet. Anställda ska lyftas fram efter sin kompetens och sin duglighet oavsett kön. Det måste i första hand vara företagets ansvar att bedriva detta arbete. En lag som reglerar könsfördelningen i landstingsägda bolag är dessutom tveksam med hänvisning till den kommunala självstyrelsen.

Tyvärr har många kommuner inte nått så långt i arbetet att uppnå en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser. Stockholms läns landsting har som ambition att vara ett föredöme inom jämställdhet och utser därför styrelser efter kompetens där en jämn könsfördelning är en viktig parameter. I landstingets bolag är för närvarande 42 procent kvinnor i styrelserna.

Landstingsstyrelsen anser att det inte behövs en lagstiftning för att uppnå en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser och avstyrker därför utredningens förslag. En lagstiftning inom området kan också vara tveksam av principiella skäl.

Landstingsstyrelsen avstyrker även att en ny utredning om lagreglering av könsfördelning i kommunala bolags styrelser tillsätts.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 27 oktober 2016
Förslag till yttrande
Sammanfattning av promemorian Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser
(Ds 2016:32)

Torbjörn Rosdahl

Anna Starbrink

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-10-27

LS 2016-1131

Handläggare:
Fredrik Åstedt

Landstingsstyrelsen

Ankom Stockholms läns landsting
2016 -11- 01
Dnr. LS 2016-1131

Rotel II

Yttrande över promemorian Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32)

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Stockholms läns landsting att yttra sig över promemorian Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32).

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 27 oktober 2016
Förslag till yttrande
Sammanfattning av promemorian Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32)

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Justitiedepartementet över promemorian Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32) i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

I promemorian föreslås en ändring av aktiebolagslagen som innebär att minst fyrtio procent av styrelseledamöterna i ett aktiemarknadsbolag ska vara av vardera könet. Även bolag i vilka staten äger samtliga aktier föreslås omfattas av regeln om jämn könsfördelning. Frågan om lagreglering av könsfördelningen i kommunala bolags styrelser föreslås bli föremål för en särskild utredning.

Förvaltningen anser att det inte finns tillräckliga skäl för staten att inskränka den kommunala självstyrelsen genom att i lag reglera hur könsfördelningen i landstingsägda bolags styrelser bör se ut. Förvaltningen välkomnar därför att landstingsägda bolag undantas från den i promemorian föreslagna lagstiftningen.

Bakgrund

I promemorian föreslås en ändring av aktiebolagslagen som innebär att minst fyrtio procent av styrelseledamöterna i ett aktiemarknadsbolag ska vara av vardera könet senast vid årsstämmorna 2019.

Arbetsstagarrepresentanter ska inte omfattas av regleringen. Bolagsverket ska enligt förslaget ålägga ett aktiemarknadsbolag med skev könsfördelning i styrelsen att betala en sanktionsavgift. Sanktionsavgiftens belopp beror på bolagets storlek, men ska vara lägst 250 000 kronor och högst 5 000 000 kronor. Även bolag i vilka staten äger samtliga aktier föreslås omfattas av regeln om jämn könsfördelning.

Gällande de primär- och landstingskommunala bolagens styrelser konstateras i promemorian att könsfördelningen under en längre tid har varit skev. Det talar enligt regeringen för att det bör införas regler om könsfördelning i dessa styrelser. I praktiken väljs styrelseledamöterna i kommunala bolag idag enligt samma princip som ledamöterna i de kommunala nämnderna, dvs. genom de politiska parternas nomineringsarbete. De kommunala bolagen är alltså en del av hur den politiska representationen genomförs i kommuner och landsting. En reglering av könsfördelningen i kommunala bolagsstyrelser får därför konsekvenser för hur den kommunala verksamheten i övrigt bedrivs. En följd av detta är att det enligt regeringen bör övervägas om en reglering bör ske i kommunallagen och inte i aktiebolagslagen för att frågan ska belysas och regleras utifrån kommunernas och landstingens förutsättningar.

I betänkandet En kommunallag för framtiden (SOU 2015:24) behandlas frågor om politisk representation i kommunala bolag. Det föreslås i betänkandet att möjligheten att tillsätta ledamöter på annan än partipolitisk grund ska utvidgas. En majoritet i ett bolags styrelse ska enligt förslaget dock fortfarande utses bland kommunfullmäktiges ledamöter. Det är enligt regeringen önskvärt att ett förslag avseende könsfördelningen i bolagsstyrelser kan samordnas med betänkandets förslag. Ett lagförslag om könsfördelningen i kommunala bolagsstyrelser förutsätter således ytterligare överväganden rörande hur den kommunala verksamheten bedrivs. Eftersom det enligt regeringen finns starka skäl som talar för en lagreglering föreslås frågan om könsfördelningen i kommunala bolagsstyrelser bli föremål för en särskild utredning.

Överväganden

Givet landstingets långvariga och framgångsrika arbete för att skapa en kompetensbaserad rekryteringsprocess till sina bolagsstyrelser, vilket framgår av förvaltningens förslag till yttrande, anser förvaltningen att det inte finns tillräckliga skäl för staten att inskränka den kommunala självstyrelsen genom att i lag reglera hur könsfördelningen i landstingsägda bolags styrelser bör se ut. Förvaltningen välkomnar därför att kommunala bolag undantas från den i promemorian föreslagna lagstiftningen. Förvaltningen avstyrker av samma skäl att en ny utredning om lagreglering av könsfördelningen i kommunala bolags styrelser tillsätts.

Ärendet har beretts i samråd med funktionsområdena SLL Styrning och ekonomi, SLL Juridik och upphandling, SLL Personal och utbildning och SLL Hållbarhet.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet att avge yttrande har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Anne Rundquist
Tillförordnad landstingsdirektör

Justitiedepartementet

Yttrande över promemorian Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32)

Stockholms läns landsting har beretts möjlighet att yttra sig över Justitiedepartementets promemoria Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32).

Sammanfattningsvis anser landstinget att jämn könsfördelning i bolagsstyrelser inom den kommunala sektorn kan och bör uppnås av bolagens ägare utan lagreglering. Landstingets eget aktiva arbete för att uppnå en jämnare könsfördelning är ett framgångsrikt exempel på detta. Inom landstinget utses bolagsstyrelser efter kompetens, med jämn könsfördelning som en viktig parameter. Landstinget avstyrker att en ny utredning om lagreglering av könsfördelningen i kommunala bolagsstyrelser tillsätts.

Landstingsfullmäktige har beslutat att Stockholms läns landsting ska vara ett föredöme ur ett jämställdhetsperspektiv och att ett aktivt jämställdhetsarbete är en självklar del av landstingets arbetsgivaransvar. Landstinget anser att en utveckling mot en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser kan och bör uppnås av bolagens ägare på egen hand, utan lagreglering. Som framgår nedan bedriver landstinget redan ett aktivt och framgångsrikt arbete för att uppnå en jämnare könsfördelning i sina bolagsstyrelser. Statistik från Kollegiet för svensk bolagsstyrning visar att även de privata bolagens ägare agerar för att skapa en jämnare könsfördelning i sina styrelser.¹

I promemorian konstateras att Norge 2006 införde lagkrav på minimiantal av vardera könet i styrelserna i allmennaksjeselskap (motsvarande svenska publika aktiebolag). Sedan 2010 gäller lagstiftningen även aktiebolag i vilka kommuner och fylkeskommuner äger minst två tredjedelar av aktierna. Enligt Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) – den norska

---

¹ http://www.bolagsstyrning.se/nyheter/2016/uppdaterad-statistik-konfsfordelning-i-bo__587

motsvarigheten till Svenskt Näringsliv – har kvoteringslagen inte medfört en motsvarande ökning av andelen kvinnliga verkställande direktörer i allmennaksjeselskapen.² Mot bakgrund av det norska exemplet kan det ifrågasättas om en lagreglering av jämn könsfördelning i bolagsstyrelser är det mest effektiva sättet för lagstiftaren att verka för ökad jämställdhet i näringslivet.

Delar av Stockholms läns landstings verksamhet bedrivs sedan många år i aktiebolagsform. Landstinget styr bolagens verksamhet genom ägarstyrning. En central del i styrningen är att landstingsfullmäktige utser bolagens styrelseledamöter. Av landstingets ägarpolicy framgår följande:

”Styrelseledamöter utses av landstingsfullmäktige och anmäls på bolagsstämman. SLL:s ambition är att styrelseledamöterna ska utses utifrån de enskilda bolagens behov och kompetens. Styrelserna ska ha mångsidig och bred kompetens, erfarenhet och bakgrund. En jämn könsfördelning eftersträvas.”

Den nuvarande könsfördelningen i landstingets bolagsstyrelser återges i tabellen nedan. Som ett resultat av landstingets målmedvetna arbete för att skapa en process där styrelseledamöter utses efter kompetens, med jämn könsfördelning som en viktig parameter, sitter idag män på 40 (58 procent) och kvinnor på 29 (42 procent) av de totalt 69 styrelseuppdragen.

Könsfördelningen i Stockholms läns landsting bolagsstyrelser

Bolag	Antal manliga styrelseledamöter	Antal kvinnliga styrelseledamöter
Landstingshuset i Stockholm AB	6	3
AB Stockholms Läns Landstings Internfinans	4	3
AB Storstockholms Lokaltrafik	1	2
Waxholms Ångfartygs AB	1	2
MediCarrier AB	2	2
Folk tandvården Stockholms län AB	2	2
Stockholm Care AB	2	1
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	2	2
Danderyds Sjukhus AB	3	2

² <https://www.nho.no/Politikk-og-analyse/Arbeidslivspolitik/kvinner-i-naringslivet/2015/kvinner-i-ledelse-og-styrer/>

Södersjukhuset AB	3	2
Södertälje Sjukhus AB	3	2
Locum AB	7	2
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	1	3
TioHundra AB	3	1

Svenska kommuners och landstings självstyrelse framgår av 14 kap. 2 § regeringsformen (RF) där det anges att kommunerna sköter lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse på den kommunala självstyrelsens grund. Av 14 kap. 3 § RF följer att en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Givet Stockholms läns landstings långvariga och framgångsrika arbete för att skapa en kompetensbaserad rekryteringsprocess till sina bolagsstyrelser anser landstinget att det inte finns tillräckliga skäl för staten att inskränka den kommunala självstyrelsen genom att i lag reglera hur könsfördelningen i landstingsägda bolag bör se ut. Landstinget välkomnar därför att kommunala bolag undantas från den i promemorian föreslagna lagstiftningen. Landstinget avstyrker av samma skäl att en ny utredning om lagreglering av könsfördelningen i kommunala bolags styrelser tillsätts.

Sammanfattning

I promemorian föreslås en ändring av aktiebolagslagen som innebär att minst fyrtio procent av styrelseledamöterna i ett aktiemarknadsbolag ska vara av vardera kön. Avsikten är att lagändringen ska påskynda en positiv förändring av könsfördelningen både i fråga om styrelsen och andra ledande befattningar i näringslivet. Långsiktigt är målsättningen en helt jämn könsfördelning.

Arbetstagarrepresentanter omfattas inte av regleringen. Det införs i stället en skyldighet för arbetstagarorganisationerna att eftersträva en jämn könsfördelning när representanterna utses. De ska också samråda om hur en jämn könsfördelning uppnås.

Bolagsverket ska enligt förslaget ålägga ett aktiemarknadsbolag med en skev könsfördelning i styrelsen att betala en sanktionsavgift. Sanktionsavgiftens belopp beror på bolagets storlek, men ska vara lägst 250 000 kronor och högst 5 000 000 kronor. Ett bolag som inte heller följande räkenskapsår uppfyller kravet kan åläggas en ny sanktionsavgift.

Även bolag i vilka staten äger samtliga aktier föreslås omfattas av regeln om jämn könsfördelning.

Enligt förslaget ska bolagen ha en jämn könsfördelning i styrelserna senast vid de årsstämmor som hålls 2019.